

Иновации в действие – инвитро на полето

Компанията на Теодора Георгиева продава посадъчен материал с много по-високи добиви в повече от 15 страни в Европа и Азия

Драгомир Николов / 21 January 2019 14:59 >

ИНИЦИАТИВА: Предприемачът Теодора Георгиева предлага на пазара посадъчен материал от годжи бери и пауловния

Посадъчен материал, произведен инвитро, който дава в пъти по-високи добиви. В тази пазарна ниша, разработена основно на база на иновациите, развива своя бизнес предприемачът Теодора Георгиева. Продуктите на Bio Tree – качествен разсадъчен материал годжи бери, малини, къпини, дървото пауловния (използвано за плантации за интензивен добив за дървесина и биомаса) и др., се предлагат в повече от 15 страни в Европа и Азия. Компанията на Георгиева вече разработва и продукти, базирани на авторски инвитро технологии по заявка на частни фирми.

Стартът в бизнеса за Теодора Георгиева тръгва от партньорство с италианска компания през 2001 г. Тя е завършила политехнически институт в Украйна, специалност "Микроелектроника и полупроводникови прибори". Тази квалификация ѝ дава рамо за първата предприемаческа инициатива – разработка на захранващи блокове с вграден модул за корекция на фактора на мощност, т.е. модул, предназначен да поддържа тока и напрежението във фаза. "През целия ми жизнен път така се стичаха нещата, че винаги се стигаше до разработване на нови продукти, на иновации", разказва с днешна дата Георгиева.

Първата ѝ фирма разработва такива захранващи блокове с коригиращи модули за големи осветителни тела за стадиони и спортни зали. Общият бизнес с италианците, с който се занимава до 2006 г., става причина и да запише магистратура по международни икономически отношения в УНСС, защото немалко от задачите ѝ са чисто търговски и често изпълнява функциите на ръководител на различни проекти.

През 2006 г., непосредствено преди влизането на България в ЕС, Теодора прави опит да напише проект по ФАР и да се възползва от предприсъединителните фондове на ЕС в нейния бизнес. "Срещнахме трудност с подготовката. Записах се на курс по управление на проекти и започнах да навлизам и в тази материя", разказва тя. Допълнителната квалификация е в унисон с магистърската тема - "Финансови инструменти на ЕС и управление на проекти". Това предопределя и следващото ѝ бизнес начинание, на експерт-консултант за европроекти за иновации по програмите ФАР, "Конкурентоспособност" и по схемите на Националния иновационен фонд. „Проектите, които пишех, се оказаха доста успешни. Някак си имах усета и се справях добре“, казва Теодора, според която тази дейност е занаят и изисква много добро познаване на законодателната уредба.

С тази дейност се занимава до 2010 г. "Не мога да кажа, че в момента съм обнадеедена по отношение на иновативни проекти, които се одобряват. Трудно е да се каже, че повечето от тях са смислени, и е жалко, че толкова много пари се хвърлят на вятъра. Със сигурност в много от случаите не се създават никакви иновации. Просто едни пари се вземат като помощи, уж за блестяща идея, която нито има пазарна реализация, нито може да бъде внедрена, нито е ефективна, нито е смислена", е личното мнение на Георгиева.

Науката в действие

Тя е категорична, че иновациите са плод на труда на хора, които се занимават с наука. През 2008 г. с Теодора се свързва проф. Недялка Загорска, която се надява с европроект да финансира създаване на лаборатория за инвитро производство на тъканни култури за качествен разсадъчен материал от пауловния – дървесен вид, отлична алтернатива за интензивен добив на дървесина и биомаса. По това време възможности за финансиране на иновации предлага Националният иновационен фонд, който обаче не покрива инвестиционни разходи и в конкретния случай се оказва неприложим. Тогава Теодора заедно със свои познати създава тази лаборатория. "Идеята на професорката бе да се създават инвитро тъканни култури за пауловния. Преценихме, че това е перспективна инвестиция, в резултат на която ще получим иновативен и интересен продукт, с много добри показатели. Това е дърво, което расте интензивно и в рамките на 10 години може да се получи огромно количество дървесина от един ствол."

ИНОВАЦИЯ: Инвитро технологията позволява високи добиви и гарантира качествени семена и разсад

Така се създава и компанията Bio Tree. „Направихме лабораторията, започнахме да разработваме технологията, която професорката ни предостави във вид на идеен проект – експериментално постигнат резултат, който не е внедрен в производство“, разказва още Георгиева. Първите години на фирмата, която сега е ситуирана в Института по почвознание "Пушкарров" в София, са доста трудни. От мънички стерилни растения с коренчета се произвежда готов разсад за повече от 20 вида растения – малини, къпини, годжи бери, подложки за плодни дръвчета, пауловния и др. Произведените инвитро растения представляват продукти на модерните растителни биотехнологии. "Към инвитро се отива, когато или има проблем с производството на посадъчния материал за някои култури, или има нужда от много големи количества, които не е възможно да се произведат по конвенционални методи. Или има нужда от много чист посадъчен материал", разяснява още тя.

Самото инвитро като технология създава в пъти по-качествен посадъчен материал, защото в него няма вируси или бактерии, сортовата линия е запазена, като генетичните характеристики се преповтарят от майчиното растение. Оттам идват и добрите добиви. Инвитротото не е ГМО и при него не се променят гени на растението, подчертава Георгиева. Всеки продукт се изпитва от Изпълнителната агенция по семеконтрол и семеизпитване и чак след успешното преминаване на тестовете фирмата може да поиска от Патентното ведомство свидетелство за нов сорт.

До момента Bio Tree има регистрирани 5 свидетелства за нови сортове, в процес на изпитване са още два. Компанията притежава три свидетелства за нов сорт пауловния – единият е устойчив на температури до -22°C, освен това бързо достига 5 – 6 м височина. Друг от сортовете е за производство на биомаса. Специалистите на фирмата са направили и селекция на три сорта годжи бери, "всъщност нашата компания първа в света започна селекция на годжи бери", казва Теодора Георгиева. Единият от сортовете е малко по-ситен и стипчив, но започва да ражда още в годината на засаждане. Другият – едър и сладък, дава плод на следващата година. За сравнение конвенционалните сортове започват да дават плод едва на четвъртата или петата година.

Сред пазарите на компанията са Македония, Сърбия, Хърватия, Косово, Албания, Австрия, Италия, страни от Африка и Средна Азия, Полша, Беларус и Русия. Bio Tree не продава директно, а работи с представителства. "Купуват от нас на едро на по-ниски цени, но те правят маркетинга, имат технолози, агрономи, които консултират клиентите на място", обяснява търговския бизнес модел Теодора.

Компанията има над 20 вида различни продукти и продължава да разработва и нови инвитро сортове.

Като най-сериозното изпитание, с което ще се сблъска всеки предприемач, решил да развива бизнес в България, Теодора Георгиева определя битката с "чиновническото бездушие и безразличие". Съветът ѝ към младите хора е да не се отказват и да бъдат готови да посрещнат всякакви парадокси.

Един от тях е липсата на инвестиции в земеделски иновации. "Не може в тази област, при положение че България е земеделска държава, да не се дава и стотинка за иновации. Не може по най-голямата европрограма, прилагана у нас, да не се отделят пари и да не се подкрепят ефективни интересни производства с добавена стойност", казва Георгиева. И дава още един пример – по Програмата за развитие на селските райони например не се субсидират инвестиции в отглеждането на годжи бери. Нищо че продуктът е популярен, климатичните условия са подходящи за развитието му, а според предприемачката тази култура може да е алтернатива на тютюна в Родопите и да генерира добри доходи на земеделските стопани.

Текстът е публикуван в брой 3/2019 г. на списание "Икономист", който може да купите в разпространителската мрежа. [Вижте какво още може да прочетете в броя.](#)